

Český svaz včelařů, z.s.,
OKRESNÍ ORGANIZACE KROMĚŘÍŽ

Okresní zpravodaj 1/2021

Vážení přátelé, členové okresní organizace Českého svazu včelařů,

zdravím vás v novém roce 2021 s přáním úspěšného včelařského roku. Musíme si ovšem uvědomit, že abychom úspěchu dosáhli, k tomu nestačí jen přání, ale musíme pro to něco sami udělat. Jak jste jistě zaznamenali, na loňské okresní konferenci byl zvolen nový okresní výbor a já jsem byl do jeho čela zvolen. Je to pro mne výzva a já si ji užívám, protože věřím, že člověk roste s úkoly. Bohužel, v některých ZO našeho okresu zůstáváme u formalismu, členové výborů jsou v ZO navoleni a buď sami nejsou aktivní, nebo jejich členové nejeví o činnost ZO velký zájem. Toto změnit je náš velký úkol pro příští období. Hlavně naše členy oslovit a nenechat je bezprizorní a neaktivní. Takoví včelaři bohužel nejvíce škodí svému okolí. Lidé touží po svobodě a nikdo nechce být poučován a řízen, ale druhá stránka věci znamená odpovědnost vůči ostatním. A to u nás včelařů platí dvojnásobně, protože včela nezná hranice, stejně jako nám v současnosti známý koronavirus. Proto jsme se sdružili do ČSV a společně hledáme nové cesty. Tak, aby to přinášelo nám včelařům užitek. Někdy nejsme úplně spokojeni s činností a chtěli bychom situaci zlepšit. To je odvěká a přirozená touha člověka, neustrnout na místě. Nestačí kritizovat, je třeba se zapojit a tlačit naši včelařskou káru dál. Musíme vytvořit strategii kontinuální kádrové výměny, což je bohužel v některých našich ZO skoro nemožné. Buď je nezájem ze strany členů, nebo ze strany výboru. A to ke škodě celé ZO. Ovšem někdy stačí tyto pasivní členy oslovit a sami se rádi zapojí. Pak taková ZO začne žít tím pravým spolkovým životem. To vím z vlastní zkušenosti. Příkladů je víc, i když jsou v menšině oproti pasivním ZO. Ale to bychom chtěli změnit. Bohužel současná koronavirová situace neumožňuje naše plány a úkoly plně realizovat.

V minulém funkčním období jsem v okresní organizaci zastával funkci zdravotního referenta. V novém okresním výboru jsou v současnosti dva zdravotní referenti, jedním jsem já, druhým je František Rudý ze ZO Chvalčov. Zdravotní situace se stále všeobecně zhoršuje, nicméně jsou mezi námi včelaři, kteří problémy nemají. To jsou ti, co změnili přístup ke včelaření a zejména způsob ošetřování proti roztočům. Vzhledem k tomu, že je tento způsob efektivní, pokud chceme úspěšně včelařit i nadále, bude potřeba změnit konzervativní přístup mnohých našich včelařů, seznámit je s problematikou a více prosazovat tyto efektivnější způsoby ošetření. Není to nic nového, tyto postupy jsou ve světě běžné, jen mnozí naši včelaři ustrnuli a pořád jedou ve starých kolejích. Pokud by naše současná situace nebyla blízko krizi, bylo by to jedno. Ale v této době jsou bohužel v mnohých oblastech zimní ztráty tak velké, že je třeba se nad tímto stavem hluboce zamyslet a hlavně něco s tím udělat. Tedy změnit přístup k boji s roztočem. Možná jsou mezi námi výjimky, tedy včelaři, kteří problémy

nemají i když způsob nezměnili. Těm mohu garantovat, že je to jen otázka času, kdy je tyto problémy postihnou. My nechceme vymýšlet nic nového, pouze převzít to, co někteří včelaři ve světě i u nás a dokonce i v našem okrese úspěšně používají a výsledky jsou, jak bylo výše uvedeno, dobré. Takže proč dva zdravotní referenti? Já, jako dosavadní a současný zdravotní referent a předseda OO se budu starat o zajištění léčiv z Výzkumného ústavu v Dole, které drtivá většina včelařů v našem okrese používá. Bohužel, náš okres patří mezi okresy s nejvyšší spotřebou těchto léčiv na včelstvo. Současné ztráty včelstev ukazují, že léčba není úplně efektivní, jako byla před několika lety. A zvyšování dávek léčiv není dobrá cesta. Zbytky léčiv, tedy rezidua se ve včelích produktech postupně hromadí a roztoč se dokázal na tyto léky adaptovat. Lépe řečeno, sami včelaři si vychovali rezistentního, tedy odolného roztoče vůči některým chemikáliím používaným k jeho potírání. Druhý zdravotní referent se bude zabývat léčbou organiky, na základě vlastních zkušeností z domovské ZO Chvalčov. Tyto bude propagovat a zajišťovat pro všechny členy naší okresní organizace, kteří projeví zájem. Jsme pro vás schopni zajistit veškerá léčiva, která jsou u nás na trhu. Snahou všech členů nového okresního výboru ČSV bude snaha pozvednout úroveň včelaření v našem okrese. Tím nechci říct, že jsme na nízké úrovni, ale musíme si uvědomit, že nové poznatky a včelařská věda kráčí mílovými kroky vpřed a včelí nemoci se vzhledem k počtu včelstev na našem území šíří. Je třeba stále sledovat novinky a tedy být v obraze, abychom byli připraveni a nedočkali se nepříjemného překvapení. K tomu bych vás rád vyzval. Pokud budete mít nějaké dotazy, připomínky nebo přání, jsme vám plně k dispozici. K tomu účelu hodláme vybudovat webové stránky okresu, bohužel současná situace nám nedovoluje se sejít a dát dohromady tým, který to bude realizovat. Pokud nám někdo je ochoten být nápomocen s vytvořením a provozem stránek, budeme za tuto iniciativu velmi vděční. V současnosti považuji za nejdůležitější, aby informace od nás pronikly ke všem našim členům. Je třeba si uvědomit, že síly jednotlivce mají své limity. Stačí si ale, abychom se sjednotili a své síly spojili a nebude překážky, kterou bychom nepřekonali. Tak to je vše, rád bych vám všem popřál úspěchy, aby nám náš ušlechtilý koníček přinášel jen a jen radost.

Stanislav Doležel, předseda OO Kroměříž

Nabízíme možnost nákupu oddělků, matek a matečníků

Navázali jsme spolupráci s vedoucím stanice Žeravice -pracoviště VÚVČ panem Skoupilem. Je schopen mám dodat na základě objednávky matky, nezavíčkové matečníky i matečníky den před líhnutím. Dále matky od přítele Karla Vrzáně, které od něj odebíráme k naší spokojenosti již čtyři roky. Rozchovává linii Singer z Kývalky a Sklenar z Rakouska. Pokud je použijete k tvorbě oddělků a než dojde k zavíčkování plodu, můžete je ošetřit 15% roztokem kyseliny mléčné a máte oddělky naprosto bez roztočů. Takže pokud máte zájem, o matky či matečníky, dohodneme termín a zajistíme vám požadované množství. Jsme schopni zajistit i oddělky v měsíci červnu a červenci.

Na okresní konferenci dne 19.9. 2020 byl zvolen nový okresní výbor. Zde je seznam členů a kontaktů:

Členové okresního výboru

- 1) Předseda a referent pro tlumení včelích nákaz - **Stanislav Doležel** Slavkov p.H. 203, Bystřice pod Hostýnem , 76861 tel. 724 126 794 stanislavdolezel@centrum.cz (ZO Bystřice pod Hostýnem)
- 2) Místopředseda **František Černošek** Žálkovice 19, Břest ,76823 tel. 573 354 133 richardcr@centrum.cz (ZO Kroměříž)
- 3) Jednatel **ing. Lubomír Očenášek** Rataje 143, Rataje, 76812 tel. 776 508 272 lubomir.ocenasek@centrum.cz (ZO Kroměříž)
- 4) Účetní **Hana Proroková**, Chropyňská 2094, Kroměříž, 76701 tel. 739 052 341 hanahandlova@email.cz (ZO Zdounky)
- 5) Referent pro osvětu **ing. Pavel Buřinský** 17. listopadu 3982/8, Kroměříž 1 76701 tel. 731 525 400 burinsky@email.cz (ZO Kroměříž)
- 6) Člen výboru **Jaroslav Kočíř** Litenčice 64, Litenčice, 76813 tel. 728 335 895 kocirlitencice@seznam.cz (ZO Litenčice)
- 7) Člen výboru **Zdeněk Sedlář** Obřanská 187, Chvalčov, 76872 tel. 604 726 819 zd.sedlar@seznam.cz (ZO Chvalčov)
- 8) Člen výboru a referent pro tlumení včelích nákaz **ing. František Rudý** Kroužky 761, Chvalčov ,76872 tel. 608 940 401 apusmorava@seznam.cz (ZO Chvalčov)
- 9) Člen výboru **Milan Burša** Slížany 30, Morkovice-Slížany ,76833 tel. 606 424 337 mbursa1@seznam.cz(ZO Morkovice)
- 10) Člen výboru **Michal Příbylík** 122, Lhota u Pačlavic, 76834 tel. 724 935 421 pribylik.michal@seznam.cz
- 11) Člen výboru **mgr. Karel Zahradník** Nádražní 520, Bystřice pod Hostýnem ,76861 tel. 728 609 048 karl.zahradnik@seznam.cz (ZO Bystřice pod Hostýnem)
- 12) Člen výboru **Antonín Vyňuchal** Žeranovice 274, Holešov ,76901 tel. 774 546 008 vcelariholesov-jednatel@email.cz (ZO Holešov)
- 13) Člen výboru **Tomáš Tomíšek** Včelín 60, Kvasice , 76821 tel. 602 581 169 tomas.tomisek@barum.cz(ZO Kvasice)

Revizní komise

1. předseda OKK **Milan Neckář** Hlavní 89, Zborovice, 76832 tel. 777 080 062 klimakbechr@post.cz (ZO Zdounky)
2. místopředseda OKK **Pavel Zlámal** Martinice 94, Holešov, 76901 tel. 724 045 215 pav.zlamal@seznam.cz (ZO Holešov)
3. Člen OKK **Jiří Kytlica** Masarykova 166, Koryčany,76805 tel. 739 671 346 jiri.K42@seznam.cz(ZO Koryčany)

Boj s roztočem prohráváme, chcete to změnit?

Pokud chcete, je třeba pro to něco udělat. Blíží se doba objednávek léčiv k ošetření včelstev. Naší snahou je, omezit roztoče na nejnížší možnou míru a tak co nejvíce snížit ztráty včelstev. To je každému jasné, ovšem ne každému se to podaří. Bohužel, i já jsem před lety utrpěl podzimní i zimní ztráty a tak jsem byl nucen udělat zásadní opatření a situaci nějak řešit. Jako zdravotní referent naší ZO Bystřice p.H. jsem měl přehled o zdravotní situaci a spotřebě léčiv, tedy o způsobu léčení. Někteří včelaři prováděli fumigaci Varidolem i 6x, protože pořád měli velké spady roztočů. Tolik chemie jsem nechtěl do včelstev dávat, protože jsou mi známy i negativní účinky těchto chemikálií a to nejen na imunitu včel, ale i na rezistenci roztočů a také s ohledem na to, že zbytky těchto v podstatě nervových jedů se postupně hromadí v produktech včel. Měl jsem také nějaké vědomosti o léčení organiky, ale dokud jsem neměl problémy, nebyla z mé strany potřeba měnit dosavadní způsob léčení. Ovšem nečekané ztráty včelstev přispěly k tomu, že jsem své uvažování radikálně změnil. V mém bydlišti ve Chvalčově již byli včelaři, kteří používali pouze organické kyseliny a výsledky měli dobré. Po vzniku nové organizace Chvalčov se nám podařilo přesvědčit velkou většinu členů na léčení organickými kyselinami, takže u nás, v naší nové ZO je již velmi málo včelařů, kteří občas použijí Varidol. Zatím máme dobré výsledky a již skoro všichni až na nepatrné výjimky takto úspěšně svá včelstva ošetřují. Tyto přípravky nezanechávají ve včelích produktech žádná rezidua, takže je nenajdeme v medu, pylu ani ve vosku, na rozdíl od tzv. tvrdých chemikálií. To jsou, jak jsem již uvedl, ve své podstatě – **a to zdůrazňuji – nervové jedy a jejich zbytky v prostředí úlu imunitu včelstva negativně ovlivňují**. My včelaři kritizujeme zemědělce za přemíru chemie, ale stejnými látkami **t r á v í m e** roztoče přímo v úlu. Na loňském bratislavském kongresu jedna z přednášejících řekla toto: Kdyby si včelař, který tato léčiva používá připsal na tabulku prodej medu kdy a čím léčil, určitě by si od něj nikdo med nekoupil... Pokud se vám to nezdá, napište tyto informace na tabulku a uvidíte. Pochybuji, že se někdo najde, kdo by to udělal. A nad tím je třeba se zamyslet. Proto se pokrokoví včelaři snaží ošetřovat včelstva látkami, které se vyskytují v přírodě a pokud se s nimi naučíme pracovat, výsledky se dostaví. Z těchto organik se jedná zejména o kyselinu mravenčí 65%, kyselinu šťavelovou a kyselinu mléčnou. Organické kyseliny mají tyto účinky. Páry organických kyselin ničí hlavně foretické roztoče na včelách a částečně i jejich vývojová stadia pod víčky plodových buněk, čímž se předchází přemnožení roztočů ve včelstvu. Zároveň ničí spory hub *Nosema sp.* a *Ascospaera apis* na plástech a stimuluje čistící pud včel. Navíc se odpaří a ve včelstvu nezanechávají žádná rezidua, také není známa rezistence roztočů na tyto látky. Vzhledem k těmto jejich vlastnostem je s podivem, že někteří včelaři, ať z neznalosti či z pohodlnosti je nepoužívají a raději aplikují do svých včelstev kokteily chemických jedů. A to v podstatě stejných, jejichž aplikaci na polní plodiny u zemědělců kritizujeme. Dále se nám osvědčila léčba TYMOLEM. Vyzkoušeli jsme jej v přípravku APIGUARD v letech 2017 -2018 – 2019 a po třech letech, protože v loňském roce nebyl na trhu, jsme použili THYMOVAR, se stejnou účinnou látkou, tedy THYMOLEM. S oběma léčivy

máme dobré zkušenosti. Pokud výše uvedená léčiva použijete správně a včas, měli by se vašim včelám vyhnout všechny problémy. Ovšem vaše okolí v doletu vašich včelstev musí léčit úplně stejně, jinak to nemá smysl. Včely si velmi rychle přinesou roztoče z okolních, zejména kolabujících včelstev. Takže pokud máte zájem včelařit bez problémů, je třeba si objednat tyto prostředky prostřednictvím zdravotních referentů u mne, nejlépe do konce února, abych měl dostatek času na jejich zajištění a distribuci do vašich ZO. Pokud máte zájem o bližší informace, najdete je na <https://csv-chvalcov.cz/>. Protože je třeba se o novinky v této oblasti aktivně zajímat, připojuji článek o loňské bratislavské akci, která se bohužel letos ze známých důvodů neuskuteční. *F. Rudý*

Budúcnosť evropského včelárstva - 7.3.2020 Bratislava

V sobotu 7.3.2020 jsme využili možnost zúčastnit se mezinárodní konference **Budúcnosť evropského včelárstva v Bratislavě**, na kterou nás pozvala **Helena Proková-Mališová**. Paní Prokovou-Mališovou již mnozí známe z její přednášky, která proběhla 8.12.2019 v sále Hasičského domu v Bystřici pod Hostýnem. Na tuto bratislavskou akci se přihlásilo 10 včelařů, z toho 7 členů ZO Chvalčov 1 ze ZO Holešov a 2 členové ze ZO Kroměříž. Konferenci zahájily přednášky o hrozbě v podobě asijské sršně, která se dostala do Francie a dál se odtud šíří Evropou. Přednášející **E. Calais** a **L. Denéchère** jsou význační odborníci a včelaři z Francie, ti nás seznámili s problémy, které jim přináší **asijská sršeň Vespa velutina**. Tato sršeň se šíří rychlostí podle počasí 30 až 70 km ročně po Evropě a kromě Portugalska a Španělska je i u našich sousedů v Německu. Mimo jiné se živí i včelami. V hnízdě sršně bylo nalezeno 2000 mrtvých včel. Dále přednášel **Jan Ondrasík**, který včelaří 20 let ve Francii. **Přednášku na téma Faktory ovlivňující zdravotní stav včelstev** nám přednesl **Juraj Toporčák** z Veterinární univerzity v Košicích. Následovalo téma **Hypertermie**, tedy likvidace roztočů teplem, podrobně nás s touto problematikou seznámil autor přístroje na tepelné ošetření zavíčkovaného plodu, **Wolfgang Wimmer** z Rakouska a s praktickým použitím i jeho krajan, profesionální včelař **Kurt Tratsch**, který tímto způsobem ošetřuje 250 včelstev od roku 2014. Jeho krédo je: **Ano, chci jít pryč od chemie**. Za nejdůležitější bod v ošetření proti varoóze tento praktik označil jarní přeléčení v období **od konce března do 20. dubna**. Další přednášející, **Olga Cadosch** ze Švýcarska, (<http://www.varroahyperthermie.ch/>) měla přednášku na téma **Kvalita medu, falšování medu**. K léčení samozřejmě využívá hypertermii a její názor na léčené chemií vystihují tato slova: **„Pokud svému sousedovi řeknu kolik chemických léčiv používám, nejsem si jistá, zda ještě bude mít zájem o můj med.“** Také se zmínila o tom, kolik chemických látek se při léčení tvrdou chemií ukládá do vosku. O léčení, které se většinou provádí u nás, tedy na podzim se vloží léčiva a čekáme jak to dopadne se vyjádřila, že je to jako kovbojka s Johnem Waynem. **„Střilíte naslepo a pokud střilíte dost dlouho, tak i něco trefíte.“** Tím je řečeno, jak je důležité mít přehled v každou dobu o počtu roztočů ve včelstvech, abychom pak nebyli nepříjemně překvapeni. Následující přednášku na téma rozvoj hypertermie ve včelařské praxi na Slovensku přednesl **Pavol Fiľo**, ředitel odborné školy Pod Bánošom. <https://www.sosbanbb.sk/> Po té přednášel **Stanislav Jaš**, viceprezident pracovní skupiny pro med Copa-Cogeka v Bruselu. Téma bylo zajímavé, týkalo se obchodu s medem ve světě a také falšování a cen medu. Celou akci zakončil **Robert Chlebo**, přednáškou o budoucnosti evropského včelařství v kontextu globálních výzev. Tohoto slovenského odborníka máme v plánu navštívit 5.9.2020 v Nitře. Tuto návštěvu najdete

v našich plánovaných akcích na letošní rok. Tolik k přednáškám. Tato akce byla první a již se připravuje druhá na 6. února 2021. Této další konferenci se určitě opět zúčastníme a zveme tímto i případné zájemce a jak je naším zvykem, nejen z naší ZO, ale ze širokého okolí. Opět pro zájemce návštěvu této akce zajistíme. Celá akce byla velmi dobře zorganizována včetně oběda a občerstvení, v krásném luxusním prostředí hotelu nH BRATISLAVA GATE ONE, který má v názvu PRVÝ VČELÍ HOTEL V BRATISLAVĚ. Má totiž na střeše umístěna včelstva. Tyto jsme bohužel pro nabitý program nestačili zhlédnout, poslední přednáška končila až v 18:30. Co říci závěrem? Celá akce splnila naše očekávání a za zmínku stojí i to, že byla výborně moderovaná a tak udržovala posluchače v tom správném napětí. Po zimním období, kdy už máme my včelaři abstinenční příznaky co se týká včelaření, byla tato akce vítaným zpestřením zimního klidu a odjížděli jsme se spoustou nových a užitečných poznatků. *Ing. František Rudý*

Kyselina šťavelová jako efektivní varroacid

Výtah z přednášky Antonína Přídala přednesené na Olomouckém včelařském vzdělávání 20. 2. 2020.

Aneb o věcech drobných a ještě drobnějších ve včelách (drobný roztoč, drobný virus a ještě menší molekuly, kterými proti roztoči bojujeme).

A bude takový boj za mír, že nezůstane kámen na kameni ...

U nás stále převládá boj s roztočem převážně pomocí syntetických sloučenin pod celou řadou názvů, ve světě se posouvá k léčbě přírodními látkami, které omezují, nebo přímo vylučují rezistenci roztoče na použitá léčiva. Tyto látky rovněž nezanechávají ve včelím díle nebo ve včelích produktech rezidua, tedy zbytky léčiv.

Syntetické přípravky rovněž oddalují nastolení rovnováhy mezi organismem včelstva a roztočem jako parazitem. Tyto přípravky navíc v současné době i při použití přesně podle návodu nezaručují naprostou jistotu, že ošetřovaná včelstva přežijí napadení roztočem.

Znát situaci

Důležitým krokem v boji s roztočem je znalost situace v napadení včelstev roztočem. Za tímto účelem **je třeba zajistit sledování přirozeného spadu roztočů na úlovém dně**. Pro úly s pevným dnem je možno alternativně použít dvojitou podložku vloženou přímo do dna, nejvhodnější ale je použití speciálního diagnostického dna, které již většina včelařů u nás používá. Jedná se o celozasíťované dno s bílou diagnostickou podložkou rozdělenou na čtverce, kterou lze snadno bez vyrušování včel vyjmout a kontrolovat přirozený spad roztoče během celé sezony.

Kyselina šťavelová – jak ji můžeme využít?

Kyselina šťavelová je organická kyselina s nejvyšší disociační konstantou, je vhodná na tlumení napadení včelstev roztočem. První zmínka o vhodnosti jejího použití je již z roku 1983. Její rozsáhlejší použití nastává nicméně až v několika posledních letech. Oproti současně používané kyselině mravenčí má několik předností, díky nimž se rozšiřuje její používání. V porovnání s kyselinou mravenčí je nejen snazší samotná manipulace,

u kyseliny šťavelové totiž prakticky nehrozí přímé zdravotní riziko, např. potřísnění, ale i případné komplikace šíření kyseliny ve včelstvu, kdy například u kyseliny mravenčí při nesprávném použití při vyšších teplotách hrozí kompletní poškození plodu ve včelstvu.

Nicméně je třeba jako při každé manipulaci s chemickými látkami dodržovat jistou míru opatrnosti. Podobně, jako například u potravin nadměrná konzumace kuchyňské soli může člověka ohrozit na zdraví, i když se jedná o běžně používanou látku. Nejedná se tedy o metodu úplně novou a převratnou, ale metodu v zahraničí mnoho let používanou a vyzkoušenou.

Aplikace pokapem

Aplikace kyseliny šťavelové pokapem, probíhá mnoha způsoby a v mnoha koncentracích, nicméně studie se shodují na tom, **že zvýšení koncentrace nad 3 % již nezvyšuje účinek a nemá tedy praktický smysl**. Tato hodnota platí pro kyselinu šťavelovou ve formě anhydritu, pro běžně používanou formu dihydrátu koncentraci proto zvýšíme na 4 %, abychom dosáhli adekvátního účinku.

Nejdůležitější podmínkou zaručující dosažení očekávaného výsledku je absence zavíčkovaného plodu ve včelstvu v době aplikace. Tato metoda zasahuje roztoče pouze ve foretické fázi (tedy jen v okamžiku, kdy jsou přichyceni na včelách).

Jedná se tedy o vhodnou alternativu, tedy **nahrazení ošetření včelstev amitrazem** v zimním období, které je u nás v současnosti pravděpodobně nejvíce rozšířeno.

V současnosti stále probíhají diskuse, zda je třeba rozpouštět kyselinu v roztoku cukru, nebo stačí voda samotná a další podobné otázky. Daleko širší je pak diskuse, jakým mechanismem vlastně kyselina na roztoče účinkuje, způsobuje jeho usmrcení. Na tyto otázky bohužel neexistuje jednoznačná odpověď. Jak kyselina roztoče usmrcuje, není jasné. Jedinou **jistotou je, že se jedná v oblasti tlumení roztoče ve včelstvech o látku vysoce účinnou**. Navíc se jedná o látku, která se přirozeně vyskytuje v medu, a nehrozí tedy vznik reziduí v medu a ve včelích produktech. Ve vztahu k roztoči navíc nehrozí vznik rezistence na použití této kyseliny.

Příprava roztoku pro metodu pokapem kyselinou šťavelovou v cukerném roztoku je již notoricky známa a lehce dohledatelná.

Důležité je dodržet množství roztoku 5 ml na jednu obsednutou uličku, maximálně 50 ml na jedno včelstvo.

Podle zavedených postupů a doporučení je možno použít aplikaci pouze jednou pro jednu generaci včel (v zimě tedy pouze jednou). Z praxe na základě experimentů i při opakovaném použití nebyla zaznamenána zvýšená úmrtnost včel a souvisící oslabení včelstva. Nelze ale jednoznačně potvrdit, že by opakované použití bylo zcela bezpečné. Nicméně se opakované použití nepovažuje za potřebné vzhledem k účinnosti metody, která dosahuje průměrně 95 %. Pokud tedy nedochází k přínosu roztočů z vnějšího prostředí, ztrácí opakované použití této metody smysl.

Vážení přátelé včelaři, děkujeme za váš zájem, že jste dočetli náš zpravodaj až do konce. K jeho vydání jsme přistoupili vzhledem k nynější koronavirové situaci a inspirací nám byl Zpravodaj ZO Bystřice pod Hostýnem, kde se úspěšně vydává v tištěné podobě již mnoho let a v elektronické podobě jej najdete na webových stránkách csvbystrice.webnode.cz. Rádi uvítáme vaše ohlasy, připomínky co by se dalo zlepšit, tedy očekáváme podněty, dotazy, požadavky nebo příspěvky. Zaslát je můžete jednatelem, předsedovi, nebo kterémukoli členu OV. Také požadavky, náměty a připomínky ke svazu, náš okres tam má samozřejmě zastoupení. Zástupce našeho okresu tam nejede na oběd, ale jede tam prosazovat zájmy vás včelařů a o výsledcích jednání Republikového výboru vás budeme pravidelně informovat.

Nakonec něco k zamyšlení.

Tato slova jsem našel v knize **Včela a úl – Příručka včelařova**, kterou napsal *Lorenzo Loraine Langstroth* a byla vydána v USA v roce 1853. Tato slova jsou dodnes aktuální. A snad více, než kdykoli dříve!

K výnosnému včelaření nikdy nepovede snadná a rychlá cesta. Je-li nějaké odvětví venkovského podnikání, jež si více než všechna ostatní žádá péči a zkušenosti ke svému výnosnému provozování, pak je to chov včel. A ti, kdo si ke své nelibosti uvědomují, že jaksí dostali do vínku sklony k odkládání a ledabylosti a nikdy se jich neodřekli, učiní dobře, když nechají včely včelami, pokud nedoufají, že studiem jejich neutuchající příčinnosti napraví zlozvyky, jež jsou bezmála nevykořitelné.

Redakce zpravodaje